

Vakkennis bepaalt de boom van morgen

Door onderzoek, praktijkervaring en duurzaam bosbeheer maken we bossen en bomen beter bestand tegen het klimaat van morgen

De afgelopen weken lieten opnieuw zien hoe kwetsbaar Nederland is voor hitte. Op warme dagen zoeken we graag de schaduw van een boom op omdat het prettiger aanvoelt. Terwijl die boom daar staat, doet hij nog veel meer. Je denkt misschien: dat weet ik toch? Je bent tenslotte lezer van Boomzorg. Lees toch nog even verder, want het artikel gaat niet over wat bomen doen, maar over wat wij moeten doen om bomen ook in de toekomst die rol te laten vervullen.

Auteur: Patricia Dolman

Een boom zorgt voor verkoeling, maar vangt ook fijnstof af, slaat CO₂ op, houdt water langer vast en biedt leefruimte aan talloze planten en dieren. Daarmee levert hij een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit en aan een gezonde leefomgeving. Steeds vaker worden bomen daarom gezien als een essentieel onderdeel van de oplossing voor klimaatadaptatie.

Die maatschappelijke waarde van bomen staat niet langer ter discussie. Integendeel, door klimaatverandering, toenemende droogte, hevige neerslag en de groeiende druk op onze leefomgeving krijgen bomen een steeds belangrijkere rol. Tegelijkertijd neemt de aandacht voor goed beheer toe. Want niet alleen de vraag hoeveel bomen we planten is relevant, maar vooral hoe we ervoor zorgen dat bomen gezond kunnen opgroeien en uitgroeien tot bomen die ook over tientallen jaren hun maatschappelijke waarde behouden.

Ambitie versus gezonde bomen

Toch gaat het maatschappelijke debat vaak over aantallen. Over 37.000 hectare nieuw bos. Over meer bomen in de stad. Over meer groen. Dat zijn belangrijke ambities, maar misschien niet de belangrijkste vraag. Want een boom levert zijn grootste maatschappelijke waarde niet direct na het planten. Die ontstaat pas na tientallen jaren van gezonde groei. Dat neemt niet weg dat uitbreiding van het bosareaal vanzelfsprekend welkom is.

Een jonge boom kan in één dag worden geplant. Een gezonde boom ontstaat niet vanzelf. Daarvoor zijn kennis, vakmanschap en

jarenlang zorgvuldig beheer nodig. Juist daarin ligt een uitdaging die soms onderbelicht blijft. Een boom die de ruimte krijgt om uit te groeien tot een volwassen exemplaar, levert vele malen meer verkoeling, legt meer koolstof vast en heeft een veel grotere ecologische waarde dan een jonge aanplant.

Dat geldt niet alleen voor bossen, maar net zo goed voor bomen langs wegen, op bedrijventerreinen, in parken en woonwijken. Bomen buiten het bos vormen een onmisbare schakel tussen natuur en samenleving. Ze maken steden leefbaarder, beperken hittestress, verbeteren de luchtkwaliteit en vergroten de biodiversiteit. Hun waarde voor inwoners neemt alleen maar toe naarmate het klimaat verandert en hete zomers, zoals de huidige, vaker voorkomen.

Daarmee verschuift ook de aandacht. Natuurlijk blijft het belangrijk om nieuwe bomen te planten. Maar minstens zo belangrijk is de vraag hoe we ervoor zorgen dat deze bomen ook over vijftig, zestig of zeventig jaar nog vitaal zijn. Dat vraagt om een langetermijnvisie op beheer, waarbij de juiste boom op de juiste plek wordt gecombineerd met zorgvuldig

BELEID & JURIDISCH

onderhoud gedurende de hele levenscyclus. Tegelijkertijd weten we dat het klimaat verandert. Hogere temperaturen, langere perioden van droogte, nattere winters en extremere weersomstandigheden stellen bomen voor nieuwe uitdagingen. Sommige boomsoorten

die jarenlang vanzelfsprekend waren, blijken daar gevoeliger voor dan gedacht. Dat roept een belangrijke vraag op: welke bomen zijn straks het best bestand tegen het klimaat van de toekomst?

‘Minstens zo belangrijk is de vraag hoe we ervoor zorgen dat deze bomen ook over vijftig, zestig of zeventig jaar nog vitaal zijn’

Praktijkproeven

Om die vraag te beantwoorden, vinden in Nederlandse bossen verschillende praktijkproeven plaats. Daar wordt onderzocht welke boomsoorten en herkomsten zich onder veranderende omstandigheden goed ontwikkelen en hoe gemengde bossen veerkrachtiger kunnen worden. Het gaat daarbij niet om het zoeken naar één nieuwe ‘wonderboom’, maar om het vergroten van de diversiteit. Juist een gevarieerde opbouw van bossen maakt ze beter bestand tegen droogte, ziekten en plagen. Zulke onderzoeken vragen tijd; pas na jaren wordt duidelijk welke keuzes op de lange termijn de beste resultaten opleveren.

De kennis die uit deze praktijkproeven voortkomt, is niet alleen van waarde voor bosbeheerders. Ook boomverzorgers, gemeenten, terreinbeheerders en ontwerpers van de openbare ruimte kunnen ervan leren. Op het platform Hout voor Morgen, houtvoormorgen.nl, delen deskundigen uit de bos-, bomen- en houtsector hun kennis en praktijkervaring over duurzaam bos- en bomenbeheer, klimaatadaptatie en toekomstbestendige bomen en bossen. Daar worden wetenschappelijke kennis en praktijkervaring samengebracht, zodat een bredere dialoog ontstaat over hoe we bomen en bossen kunnen voorbereiden op het klimaat van morgen.

Voor professionals in de boomzorg is dat geen nieuwe gedachte. Zij weten als geen ander dat duurzaam beheer begint met de dagelijkse praktijk: de juiste groeiplaats, voldoende wortelruimte, zorgvuldig snoeien, bescherming tijdens werkzaamheden en tijdige monitoring van de conditie van bomen. Juist deze vak-kennis bepaalt of een boom uitgroeit tot een blijvende investering in een gezonde leefomgeving.

Misschien moeten we daarom niet alleen vragen hoeveel bomen Nederland erbij moet krijgen, maar vooral hoe duurzaam we bomen beheren. Want uiteindelijk begint een groenere, koelere en gezondere leefomgeving niet bij het planten van een boom, maar bij het duurzaam beheren ervan. De boom van morgen begint immers bij het beheer van vandaag: pefc.nl/bomenbeheer.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!